

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 63-53-53; Fax: (022) 63-53-55

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-3576-1906 100961

**Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28**

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază spre executare încheierea din 07 septembrie 2022 de pe dosarul nr. 12r-50/21 cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank’ SA, în cadrul cauzei penale la recursul depus de avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank” SA împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15 martie 2021, privind autorizarea punerii sub sechestrul a bunurilor, în cadrul cauzei penale nr.2020960061.

Anexă: Copia încheierii din 15 martie 2021 pe 5 file.
Copia cererii de recurs pe 7 file.
Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 9 file
Copia încheierii din 07 septembrie 2022 pe 3 file.

**Președintele interimar al
Curții de Apel Chișinău**

Minciuna Anatolie

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:**A.2. Persoană juridică:**

1. Denumire și sediu: Banca Comercială „Victoriabank” S.A., mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 141.

2. Numărul și data înregistrării: IDNP – 1002600001338.

3. Numele administratorului -

4. Telefon și e-mail -

5. Reprezentant:

*5.1. Nume/Denumire: **Malic***

*5.2. Prenume: **Gheorghe***

5.3. Funcția: Avocat B.A.A. „Pro Dreptate”

5. 6. Numele și prenumele reprezentantului*

5. 7. Ocupația reprezentantului

5. 8. Adresa reprezentantului

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun:

B.1. În fapt, în procedura Procuraturii Anticorupție se află un șir de cauze penale, cel puțin două cauze penale încă **conexe si indivizibile**, nr.2014978151, nr. 2020960061 și altele, legate de ”furtul miliardului” și pretensele spălări de bani în legătură cu această faptă, toate acestea **constituind indivizibilitate și conexitate**, or pe de o parte, prin Încheierea irevocabilă și nesusceptibilă căii recursului a judecatorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 09 noiembrie anul 2020 (cauza nr. 1-20131118-10-21102020-1-dosar nr. 10-1896/2020) a fost anulată ordonanța din 30 iulie 2020, emisă de procurorul de caz, privind ”disjungerea” din materialele cauzei penale 2014978151 a xerocopiilor unor materiale selective chipurile privitoare la acuzarea Nataliei Politov-Cangaș și așa zisa acuzare a B.C. „Victoriabank” S.A., într-o singură pretinsă cauză separată, nr. 2020960061, astfel aceste două cauze penale nominalizate, în continuare efectiv sunt conexate într-o singură procedură, de altfel, pe de alta, în virtutea alin. (2) și (3) art. 42 Cod procedura penală, acestea **sunt indivizibile, de drept**, fiind pasibile de a fi cercetate sub toate aspectele doar în mod conex, în timp ce oricare încercare de disjungere artificială sau de examinare separată a lor în întregime, sau a oricărei părți din ele, prin sine, deja se **răsfîrînge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești**, fiind lipsa și careva împrejurări justificative obiective ale cauzei.

B.1.1. În cadrul cauzei penale conexe, nr.2014978151, apoi și în cauza disjunsă la 30 iulie 2020, nr. 2020960061, prin Încheierile și mandatele judecatoriei Chișinău, sediul Ciocana, adoptate fără a cita părțile interesate, au fost admise toate demersurile procurorilor fiind autorizate mai multe acțiuni procedurale, inclusiv sechestrul asupra unui șir de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A..

B.1.2. Încheierile și mandatele judecatoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care au fost autorizate acțiunile procedurale, inclusiv a fost apicat sechestrul asupra unui șir de bunuri mobile și imobile ale B.C. „Victoriabank” S.A., au fost contestate de către partea apărării și ca urmare pe rolul Curții de apel Chișinău se afla mai multe recursuri ale apărării în interesele B.C. „Victoriabank” S.A..

B.1.3. Este relevant că în instanța de recurs în fiecare speță deja **au avut loc** mai multe ședințe, în care au fost soluționate unele cereri formulate de către părți, inclusiv cu privire la anexarea unor materiale noi, referitoare la amânarea repetată a ședințelor de judecată dat fiind faptul că există un șir de probleme de procedura, care fiind într-un cerc vicios, nu pot fi depășite deoarece, pe de o parte, **este incertitudinea procesuală, ne fiind clar în cadrul cărei cauze au fost emise** actele contestate, în cadrul cauzei de bază, nr. 2014978151 numită generic ”furtul miliardului” sau în cea chipurile disjunsă, prin ordonanța procurorului din 30 iulie 2020, privitoare la acuzarea Nataliei Politov-Cangaș și B.C. „Victoriabank” S.A., nr. 2020960061, care deja a fost anulată prin Încheierea irevocabilă, emisă la 09 noiembrie anul 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Cristina Cheptea, și care deși de drept nu este susceptibilă recursului totuși a fost atacată de procuror cu recurs, de principiu inadmisibil, însă care așa și nu a fost soluționat pînă la moment **și astfel sa creat o situație de confuz și blocare procesuală**, în legătură cu care fapt au fost amânate anterior toate ședințele de judecată în Curtea de apel în toate recursurile asupra Încheierilor și mandatelor Judecatoriei Chișinău, sediul Ciocana privind autorizarea tuturor acțiunilor procedurale în raport cu B.C. „Victoriabank” S.A..

B.1.4. Cu privire la toate aceste chestiuni instanța de recurs sa pronunțat prin ”încheieri” care prin definiție, legal și conceptual, urmau a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, însă **acestea nu se află la materialele cauzei vizate deși** potrivit art. 342 Cod procedură penală toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei, inclusiv în instanța de recurs, se soluționează prin încheiere a instanței de judecată, fie sub formă de documente aparte ce se semnează de toți judecătorii din completul de judecată, fie ca încheieri care urmau a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, însă nu sunt nici într-o formă, nici în alta.

B.1.5. Deci, reiterăm că în speță au **avut loc mai multe ședințe de judecată, inclusiv în diferite complete de judecători, fiind soluționate și declarații de abținere și cereri de recuzare a mai multor judecători, însă la moment sa stabilit că** încheierile emise pe parcurs de către instanța de recurs nu sunt la materialele cauzei nici într-o formă, nici în alta anume urmare a faptului că desfășurarea ședințelor de judecată anterioare nu au fost **consemnate în procesul-verbal, întocmit în condițiile prevăzute la art. 336** Cod procedură penală, care trebuiau să fie aplicate în modul corespunzător, de altfel pe de o parte, este straniu că ”au rămas în aer” toate așa zisele Încheieri prin care instanța de recurs a soluționat șirul de chestiuni procedurale, inclusiv organizatorice, mai grav fiind că pe de alta, nu este de înțeles în ce mod la materialele cauzei ”au apărut” șirul de materiale prezentate de apărare, ne fiind pasibil a urmări proveniența, relevanța, necesitatea și motivarea prezentării lor la dosar, fiind firesc că în aceste incertitudini juridice, ne fixate în procesul verbal care cel puțin nici nu a fost consemnat, instanța de recurs nu mai rămâne a fi obligată să ne dea un răspuns motivat.

B.1.6. De principiu partea apărării a abordat probleme conceptuale incontestabile și logice, ca dacă la ședința de judecată, inclusiv în ordine de recurs, **participă părțile ce se expun verbal, dacă procesul judiciar este oral și nu scris, atunci prin definiție, procesul echitabil presupune întocmirea obligatorie a procesului verbal** al ședinței de judecată în care se reflecta cele mai importante activități procesuale, **inclusiv cererile verbale ale părților, explicațiile și pledoariile acestora, precum și toate încheierile instanței de recurs de soluționare în condițiile art. 342 Cod procedură penală a tutor chestiunilor care apar în timpul judecării cauzei, aceasta indiferent de faptul dacă prevede expres legea sau nu acest imperativ, or cu titlu de garant conceptual, ne referim la prevederile alin. (2) art. 305 Cod procedură penală, care logic și de principiu prevede că se cosemnează un proces-verbal dacă la ședința de judecată participă careva persoane interesate.**

B.1.7. Tot aici conceptual evidențiem că procesul verbal se întocmește obligatoriu în procedurile orale, atunci cînd la judecarea cauzei nemijlocit în sală participa părțile, indiferent de faptul că este vorba de prima instanță, de instanța de apel sau de recurs, unicul criteriu de diferențiere este procedura **scrisa**, cînd corespondenta între instanța și părți se face în scris și astfel rămîne în dosar și cînd comunicarea se face oral în ședința și tot așa se vociferează și adoptarea soluțiilor premergătoare, în acest caz fiind evident că tot ce se face în ședința, toată comunicarea între părți și instanță, pentru a rămîne în dosar, se cosemnează în proces-verbal. **Elementar!!! Dar abuzul și ambiția neînțeleasă predomină.**

B.1.8. Este relevant că această axioma conceptuală stă și la baza pct. 1.4. din REGULAMENT privind înregistrarea audio digitală a ședințelor de judecată, aprobat prin Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii nr.338/13 din 12 aprilie 2013, care deși se refera la înregistrarea audio a ședințelor de judecată, totuși strecoară aceiași idee conceptuală, că *Înregistrarea audio a ședințelor de judecată este obligatorie în toate cazurile cînd urmează a fi întocmit procesul-verbal al ședinței de judecată. Nu se va înregistra ședința de judecată în cadrul procedurii scrise și atunci cînd chestiunile sunt soluționate de către judecător unipersonal.* Această idee conceptuală cu privire la faptul că înregistrarea audio a ședințelor de judecată este *obligatorie în toate cazurile cînd urmează a fi întocmit procesul-verbal al ședinței de judecată*, și că unica excepție cînd *nu se va înregistra ședința de judecată este cazul procedurii scrise și atunci cînd chestiunile sunt soluționate de către judecător unipersonal*, adică fără participarea nemijlocită a părților, și prin analogie trebuie de citit că *întocmirea procesului-verbal al ședinței de judecată este obligatorie în toate cazurile orale, cînd se desfășoară cu participarea părților, cu excepția cazurilor cînd conform legii se aplică procedura scrisă, adică fără participarea nemijlocită a părților și atunci cînd chestiunile sunt soluționate de către judecător unipersonal.*

B.1.9. Este regretabil că acest punct conceptual din Regulament menționat este aplicat sistemic de către unii judecători ai Curții de apel Chișinău contrar esenței, spiritului și literei acestuia dar și alogic, respectiv, pentru a asigura procesul echitabil, învederam că unicul criteriu de apreciere dacă se întocmește sau nu proces verbal **este în funcție dacă procedura este scrisă sau orală cu participarea nemijlocită a părților și scopul procesului verbal este de a "înregistra" pentru păstrare istorică toate acțiunile de îndeplinire a justiției, care nu poate să nu fie înregistrată în dosar, iar pentru a asigura plenitudinea procesului-verbal, în cadrul ședințelor de judecată, ca mijloc, nu scop, se utilizează mijloace de înregistrare audio și/sau video ori alte mijloace tehnice, nu invers.**

B.1.10. Aici este relevant că potrivit alin. (2) art. 260, alin. (3) și alin. (3¹) art. 336 Cod procedură penală, procesul-verbal privind acțiunea de urmărire penală, la general, inclusiv procesul-verbal al ședinței de judecată, trebuie să cuprindă descrierea amănunțită a faptelor constatate, cosemnarea tuturor acțiunilor instanței în ordinea în care ele s-au desfășurat, totodată participanții la proces, inclusiv partea apărării pot solicita instanței să cosemneze în procesul-verbal unele circumstanțe examinate în cadrul ședinței de judecată pe care le consideră esențiale în soluționarea cauzei, or este firesc că procesul verbal al ședinței de judecată este un garant indispensabil contra abuzului, fiind elocvent că **dacă nu se cosemnează, cel puțin, un proces verbal al ședinței de judecată, atunci la ce judecată echitabilă și corectă să te aștepti, or ca și principiu, în conformitate cu alin. (2) art. 14 din Legea nr. 514 din 06-07-1995 privind organizarea judecătorească, grefierul ... cosemnează toate afirmațiile, întrebările și susținerile participanților la proces și ale altor persoane care participă la judecarea cauzei, precum și ale judecătorilor. Iata aici este esența lucrurilor de protocolare !!!**

B. 1.11. De altfel, logic, firesc dar și legal este că în virtutea art. 1 Cod procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea, inclusiv a instanțelor **cu participarea efectivă a părților în proces și a altor persoane**, desfășurată în condițiile legii, care are ca scop, implicit protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată, chiar și a instanțelor de judecată, iar pentru aceasta este necesar ca activitatea procesuală să poată fi

controlată în ordinea stabilită de lege, inclusiv pe cai extraordinare, după caz, la nivel internațional, în caz contrar **totul este iluzoriu, și capabil de abuz sistemic ca și în speță, cind fără nici o motivare** se resping diferite cereri și nici nu ți se da vre-un scris în această privință pentru a putea fi contestat.

B.1.12. Această abordare logică și conceptuală este indispensabilă părții apărării pentru a-și asigura garanțiile legale contra abuzului, așa cum este și procesul verbal al ședinței de judecată, în care să fie protocolare toate cererile sale, pentru a putea invoca încălcarea dreptului la un proces echitabil și a primi în scris cu orice soluție a instanței care-i afectează drepturile procesuale, oricare Încheiere de respingere a cererilor sale, fiind evident că dacă elementarul nu se întocmește un proces verbal al ședinței de judecată, pe de o parte, nu ai nici o garanție contra abuzului în condițiile în care apriori și iarăși consideram că ilegal ședințele de judecată se petrec după ușile închise, pe de alta, așa zisele încheieri prin care se resping cererile apărării, pe care le consideram apriori abuzive sistemic, pentru că așa s-au deprins instanțele în perioada statului capturat, și oricum ele rămâne a fi doar "aer mestecat în încăpere", dar nu act procedural verbal, or o astfel de modalitate de a expune acte procedurale verbale, fără a fi consemnate într-un proces verbal, pe care poți să-l contesti, chiar și la nivel internațional, nu este admisibil din punct de vedere a procesului de judecată, inclusiv sub aspectul principiului legalității.

B.1.13. Este relevant că la solicitarea verbală a părții apărării ca desfășurarea ședințelor de judecată în instanța de recurs să fie **consemnată în procesul-verbal**, judecătorii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău au comunicat că **"sistemic și legal" în instanța de recurs nu se întocmește procesul verbal al ședinței de judecată în toate cazurile de contestare și de examinare** a recursurilor oricărei părți a procesului față de Încheierile judecătorului de instrucție emise pentru toate măsurile procesuale de constrângere autorizate în ordinea art. 302 Cod procedură penală și aceasta deoarece alin. (1) art. 336 Cod procedură penală, stabilește imperativ că desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal întocmit de greșier **DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, nu și în recurs**, și astfel legislația procesuală nu prevede o excepție de la această normă specială privind cazurile și condițiile de întocmire a procesului verbal ședinței de judecată, însă în această privință instanța de recurs nu s-au expus printr-o încheiere a sa, nici sub formă de documente aparte ce urma a fi semnat de toți judecătorii din completul de judecată, și nici ca încheiere care urma a fi **inclusă concomitent cu adoptarea ei în procesul-verbal** al ședinței de judecată.

B.1.14. În continuare partea apărării a fost nevoită să depună o altă cerere scrisă în care a invocat doleanța și necesitatea de a **lua cunoștință** și a primi copie de pe Încheierile care au fost adoptate anterior pe parcursul ședințelor de judecată, asupra unui șir de cereri ale sale, inclusiv cu privire la anexarea la cauză a unor materiale noi, la amânarea ședinței de judecată etc, precum și Încheierea prin care instanța de recurs, din oficiu, a decis examinarea în ședință închisă a recursului apărării și altele prin care **au fost soluționate un șir de cereri** formulate de către părți.

B. 1.15. De asemenea apărarea a solicitat ca instanța de recurs să aplice prevederilor art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală pentru asigurarea dreptului stabilit de pct. 7) alin. (1) art. 68, alin. (1) art. 245 Cod procedură penală în ceea ce privește că avocatul este **abilitat de a înainta cereri, inclusiv verbale**, care urmează a se include în procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de recurs, pentru ce este necesară intervenția efectivă a președintelui ședinței de judecată în ordinea alin. (2) și (3) art. 17, alin. (2) art. 317 Cod procedură penală în vederea îndeplinirii obligației pozitive a instanței privind asigurarea condițiilor indispensabile părții apărării, prevazute de lege pentru deplina exercitare a drepturilor procesuale, inclusiv dreptul ca cererile sale verbale să fie consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată și ca oricare alte chestiunile care apare în timpul judecării cauzei să se soluționeze în condițiile art. 342 Cod procedură penală prin încheiere a instanței de judecată, **fie sub formă de documente aparte, ce se semnează de toți judecătorii din completul de judecată, fie sub formă de încheiere** protocolară a instanței care obligatoriu se include în procesul-verbal al ședinței de judecată, iar pentru aceasta este necesar să se adopte o Încheiere privind antrenarea în ședința de judecată a unui greșier, care în virtutea art. 318 și 336 Cod procedură penală va întocmi procesul-verbal al ședinței de judecată și-l va redacta în ordinea prevazută de lege, aceasta indiferent de faptul că anterior o cerere analogică a părții apărării ar fi fost respinsă de instanța de recurs, or potrivit art. 346 Cod procedura penală, în cazul în care cererile (inclusiv aceasta cerință-n.m.), demersurile sau recuzările au fost respinse, ele pot fi înaintate repetat în ședință la judecarea cauzei.

B. 1.16. De altfel, se impune a evidenția că Capitolul VIII din Codul de procedura penală (CONTROLUL JUDICIAR AL PROCEDURII PREJUDICIARE), la alin. (2) art. 302 și alin. (8) art. 305 Cod procedură penală prevede doua reglementari distincte cu privire la posibilitatea de a contesta Hotărâre judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală,

măsurilor speciale de investigații și la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și "alte măsuri prevăzute de prezentul cod", cu recurs în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile, și că recursul se examinează în condițiile art.311 și 312. Totodată în contradictoriu același Capitol la alin. (8) art. 305 Cod procedură penală prevede, imprevizibil sa normă generală sau ca normă specială (?), că Încheierea judecătorului de instrucție adoptată în condițiile prezentului articol poate fi contestată cu recurs la curtea de apel, fiind vorba iarași de toate Încheierile adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală pe marginea demersului referitor la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și "alte măsuri prevăzute de prezentul cod". Astfel, pe de o parte nu este clar, care totuși din aceste norme este specială și care generală, și în care caz, pe de alta, **sunt instituite paralelisme în reglementare** a aceiași problemă, pentru că dacă ne conducem doar de alin. (2) art. 302 Cod procedură penală ar însemna că recursul se depune în instanța ierarhic superioară în termen de 3 zile, și că recursul se examinează în condițiile art.311 și 312, inclusiv cu întocmirea obligatorie a procesului verbal al ședinței de judecată, adică în conformitate cu alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală. Iar dacă ne conducem doar de alin. (8) art. 305 Cod procedură penală, aici apar mai multe semne de întrebare, în primul rînd, nu este specificat care va fi procedura de examinare a aceluiași recurs asupra Încheierile adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală, cel puțin nu este specificat că recursul se examinează în condițiile art.311 și 312, sau în condițiile prevăzute la articolele 437-451 Cod procedură penală, inclusiv și eventuala procedură la general nu sunt clare și previzibile cu privire la termenul de atac, care poate fi, ori de 3 zile, conform art. 302 alin. (2), sau de 15, tot așa nu este clar și previzibil, dacă este obligatoriu sau nu consemnarea ședinței de judecată în instanța de recurs într-un proces verbal, fie măcar în cazul în care participă părțile și acestea formulează cereri suplimentare, decât cele invocate în recurs, prezintă materialele suplimentare, prezintă argumente noi în pledoariile sale etc, care se examinează, se admit, mai grav cînd se resping absolut imprevizibil și nici măcar nu în scris, de către instanța de recurs.

B. 1.17. De asemenea partea apărării printr-o altă cerere expresă a solicitat îndeplinirea în prealabil și în virtutea prevederilor alin. (2) și (3) art. 17, alin. (4) art. 24 și alin. (2) art. 317 Cod procedura penală, a obligației pozitive a instanței și a președintelui ședinței de judecată de asigurare a participanților la procesul penal a condițiilor indispensabile pentru deplina exercitare a drepturilor lor procesuale, în condițiile prezentului cod și acordarea ajutorului necesar părții apărării, la solicitarea acesteia, pentru a face claritate referitoare la procedura pe care o va aplica instanța de recurs în cauza dată, la examinarea recursului, ce-a prevăzută de art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), art.311 și 312, implicit alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală, sau ce-a prevăzută de Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 care reglementează, la general, procedura recursului împotriva hotărîrilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, or pe fond, în condițiile în care nu se întocmește un proces-verbal al ședinței de judecată devine neclar cum instanța va asigura dreptul avocatului garantat de alin. (1) art. 245 Cod procedură penală de a înainta cereri orale, depuse la orice etapă a desfășurării procesului penal, inclusiv la oricare etapă a examinării recursului, care obligatoriu urmează a se include în procesul-verbal al ședinței în instanța de recurs, precum și dreptul expres garantat de alin. (1) pct. 13) art. 68 Cod procedură penală, de a primi la solicitarea sa, gratuit copii de pe toate hotărârile care se referă la drepturile și interesele persoanei pe care o apără, inclusiv sau mai cu seamă de pe Încheierile protocolare, de respingere a cererilor, care urmau a fi incluse în procesul verbal.

B. 1.18. Tot așa partea apărării a invocat necesitatea de a se face claritate referitoare la procedura pe care o va aplica instanța de recurs în cauza dată, la examinarea recursului, ce-a prevăzută de art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), art.311 și 312, implicit alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală, sau ce-a prevăzută de Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 care reglementează, la general, pentru că în condițiile în care nu se întocmește un proces-verbal al ședinței de judecată devine neclar cum instanța va asigura dreptul apărării garantat de prevederile imperative de la alin. (1) pct. 18) art. 68, alin. (5) art. 317 Cod procedură penală, de a formula obiecții împotriva acțiunilor președintelui ședinței, acestea urmînd obligatoriu a fi consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată, care firesc trebuie întocmit în acest sens.

B. 1.19. De altfel, apărarea a mai susținut că apărarea nu are o certitudine juridică sau o claritate referitoare la procedura pe care o va aplica instanța de recurs în cauza dată, la examinarea recursului, ce-a prevăzută de art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), art.311 și 312, implicit alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală, sau ce-a prevăzută de Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 care reglementează, la general, procedura recursului

împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, și dacă în orice caz desfășurarea ședințelor de judecată și soluționarea tuturor drepturilor abordate cu privire la cererile și obiecțiile orale ale apărării, cu privire la alegațiile suplimentare ale acesteia și cu privire la încheierile prin care se soluționează acestea, care fiind orale, nu se includ în procesul-verbal al ședinței în instanța de recurs, anume pentru că ambițiile și dreptul discreționar excesiv nu permit întocmirea acestuia, rezultă că toate aceste drepturi și garanții procesuale devin a fi *iluzorii, theoretice și formale*, situație care nu asigură garanții contra arbitrariului, astfel fiind și contrară constatărilor Curții Europene expuse în mai multe cazuri, menționate și în Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală, (§§ 34-41), în care sa reținut... *că pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61), astfel fiind invocat că pretinsa putere discreționară a instanței de judecată în această speță nu poate fi nelimitată.*

B. 1.20. Prin urmare, pentru soluționarea echitabilă a ultimilor cereri sub aspectele menționate, instanța de recurs urmează să aplice prevederilor contradictorii de la art. 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), alin. (4) art. 312 și art. 336 Cod procedură penală și a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, să dea răspuns apărării referitor la critica normelor legale contestate, să decidă dacă urmează sau nu să fie consemnat procesul verbal al ședinței, **astfel a apărut necesitatea controlului prealabil** a acestor norme procesuale sub aspectul corespunderii lor cu articolele 4, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

C. Obiectul sesizării:

C.2. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității, în sensul corespunderii cu articolele articolele 4, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova:

- a prevederilor alin. (2) art. 302 din Codul de procedura penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabilește reguli abstracte numai cu privire la *ordinea și condițiile de examinare de către instanța de judecată a recursului în condițiile art.311 și 312*, însă **nu instituie, expres și imperativ** (pe înțeles la nivel specific național-n.m.) **că separat de ordinea și condițiile de examinare de către instanța de judecată a recursului în condițiile art.311 și 312, în legătură cu aceasta intervine și obligația greșierului de a consemna această procedură în procesul-verbal, întocmit de el în condițiile prevăzute la art. 336**, ca și atribuție exclusivă a sa, care nu derivă din norma legală citată ce instituie doar atribuțiile exclusive ale instanței de judecată de a examina recursul în condițiile art.311 și 312, or este evidentă diferență între *ordinea și condițiile de examinare a recursului*, de către instanța de judecată ca și activitate distinctă de greșier și obligația separată a greșierului, nu de "examinare" a recursului, ci doar de a întocmi un **proces-verbal în condițiile prevăzute la art. 336 în legătură cu examinarea recursului**, cel puțin norma vizată omite să reglementeze previzibil că regula omisă de reglementare, privind **întocmirea de către greșier a procesului-verbal în condițiile prevăzute la art. 336**, posibil se aplică doar după caz, dacă participă părțile, care fac declarații, inclusiv prezintă argumente noi și depun cereri orale, față de toate care instanța de recurs adoptă încheieri de soluționare a oricăror chestiuni **procesuale**, inclusiv organizatorice, care în condițiile art. 342 Cod procedură penală, care obligatoriu urmează a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, fiind firească colaborarea între normele legale de procedură în ansamblu;

- a art. 305 alin. (8) din Codul de procedura penală și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, care imprevizibil și doar la general stabilește că *încheierea judecătorului de instrucție adoptată în condițiile prezentului articol poate fi contestată cu recurs la curtea de apel*, însă în contradicție cu alin. (2) art. 302 și alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală, desi tot se refera la toate Încheierile adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală, referitor la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere și "alte măsuri prevăzute de prezentul cod", totuși nu specifică expres care este termenul

de atac, 3 zile sau la general de 15 zile, și **procedura în care se va examina** acest recurs, în condițiile alin. (2) art. 302, cu referire la art.311 și 312 sau în condițiile prevazute la Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care reglementează, la general, procedura recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, totodată ambele aceste proceduri concurente, conțin omisiunea de a reglementa o procedura **clara, garantată și previzibilă, fie și de blanchetă** când recursul asupra Încheierilor adoptate în condițiile art. 300-306 Cod procedură penală se va depune în termen de 3 zile și când în termen de 15 zile, când se va examina în condițiile art.311 și 312 și când în condițiile prevazute la articolele 437-451 Cod procedură penală, când trebuie să se întocmească procesul-verbal al ședinței de judecată, dar cind ar fi pasibil fără acesta, **dacă fără întocmirea procesului** verbal al ședinței de judecată, **atunci în ce mod se vor** garanta drepturile stabilite de alin. (1) pct. 18) art. 68, alin. (1) art. 245, alin. (5) art. 317, art. 342 Cod procedură penală privind **consemnarea obligatorie și indiscutabilă** în procesul-verbal al ședinței de judecată a obiectiilor părții apărării împotriva acțiunilor președintelui ședinței, a tuturor cererilor orale și a tuturor încheierilor protocolare emise de către instanță, inclusiv organizatorice și mai cu seamă de respingere a unor cereri ale părților, care de regulă și **obligatoriu** urmează a se include în procesul-verbal al ședinței de judecată, concomitent cu adoptarea lor, inclusiv în instanța de recurs, mai cu seamă în cazul în care examinarea cazului are loc cu participarea părților care expun în dezbateri argumente noi decât cele invocate în recurs, la care principiul procesului echitabil obliga instanța de recurs să dea un raspuns adecvat cu privire la admiterea sau respingerea lor, pentru ce este indispensabilă procedura legală expresă, fie măcar o referință coraborată de blanchetă;

- a alin. (1) art. 336 a Codului de procedura penală, care fiind o **normă specială privind cazurile și condițiile de întocmire a procesului verbal al ședinței de judecată**, limitează imperativ că desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal întocmit de greșier **DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, însă omite să instituie sau cel puțin să admită o oarecare excepție** de la această formulă imperativă, anume în cazul recursului, inclusiv la examinarea cererilor de recuzare a judecătorilor în recurs, când participă părțile care fac declarații și prezintă argumente noi decât cele invocate, după caz în scris, și depun cereri orale, față de toate care instanța de recurs urmează să se expună în condițiile art. 342 Cod procedură penală, **prin** adoptarea unor încheieri de solutionare a oricăror chestiuni **procesuale**, inclusiv organizatorice, care obligatoriu urmează a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, pentru ce este firesc că legea procesuală în ansamblu, trebuie să prevadă expres și imperativ, că în astfel de cazuri desfășurarea ședinței de judecată obligatoriu se consemnează **în procesul-verbal** al ședinței de judecată, în caz contrar, **rămân a fi inaplicabile, neclare, declarative și imprevizibile** prevederile alin. (2) art. 302 și alin. (4) art. 312 din Codul de procedura penală, întru cât avem de a face cu **libertatea discreționară** nelimitată și necontrolabilă a instanței de recurs, referitoare la întocmirea sau neîntocmirea procesului verbal al ședinței de judecată, chiar și dacă participă părțile și ce trebuie să fie consemnat în el, aceasta pentru că nu avem o **reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a acestui drept discreționar**, astfel **dreptul intern nu oferă părții apărării o anumită protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de Convenție**, ca consecință, drepturile menționate devin **iluzorii și formale**, fără a avea **nivelul minim de protecție**, or în practică, ca și în speță, poate **apărarea să invoce multe și distincte** argumente în pledoariile și cererile sale orale, dacă acestea nu se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată, rămân a fi nesoluționate efectiv, ne "văzute" de către instanța de recurs, astfel în mod evident ignorându-se **una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil, ce presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999)**, partea apărării fiind privată de posibilitatea de a **demonstra că a abordat** asemenea probleme, astfel fiindu-i afectate interesele și drepturile procesuale, pe de alta, **activitatea procesuală** ne fiind pasibilă de control în ordinea stabilită de lege, inclusiv pe cai extraordinare, după caz, la nivel internațional din care considerente **totul este iluzoriu, și capabil de abuz sistemic ca și în speță, cind fără nici o motivare** se resping diferite cereri, implicit dreptul și posibilitatea de a lua cunoștință în prealabil și pe parcurs cu toate materialele cauzei și la solicitarea sa, de a primi gratuit copii de pe hotărârile, inclusiv cele care trebuiau să fie incluse în procesul verbal al ședinței de judecată, care se referă la drepturile și interesele persoanei pe care o apără și **nici măcar nu poți obține vre-un scris în această privință, după caz, pentru a putea fi contestat;**

- a Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, care reglementează procedura recursului împotriva hotărârilor

judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, și la general, a Codului de procedură penală al Republicii Moldova care conține omisiunea de a reglementa o procedura **clara, garantată și previzibilă, în care cazuri, se va aplica excepția de la normă specială de la art. 336 din Codul de procedură penală, privind consemnarea procesului-verbal, nu DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, dar și în recurs, și nu înlătura colizia sau contradicția imprevizibilă** a normelor de drept, în particular între dispoziția alin. (1) art. 336 și **prevederile declarative și imprevizibile** de la alin. (2) art. 302, care **nu sunt în coroborare** cu art. 35, alin. (4) art. 312 din Codul de procedură penală și nici cu Capitolul IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedură penală, care în **cazul recursului**, nu instituie obligații grefierului privind consemnarea și redactarea în termen de 48 de ore de la terminarea ședinței de judecată a **procesului-verbal, mai cu seamă în cazul în care examinarea recursului sau a cererilor de recuzare se face cu participarea părților**, care fac declarații, inclusiv prezintă argumente noi decât cele invocate anterior și depun cereri orale, față de toate care instanța de recurs urmează să se expună în condițiile art. 342 Cod procedură penală, **prin** adoptarea unor încheieri de soluționare a oricăror chestiuni **procesuale**, inclusiv organizatorice, care obligatoriu urmează a fi **incluse concomitent cu adoptarea lor în procesul-verbal** al ședinței de judecată, pentru ce este firesc că legea procesuală în ansamblu, să prevadă expres și imperativ, că în astfel de cazuri desfășurarea **orală a ședinței de judecată** obligatoriu se consemnează **în procesul-verbal** al ședinței de judecată, or **problema legalității procesului penal a fost expusă și în articolele 11 și 24 a Avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE)**, conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care stabilesc și **cadrul procedural** în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul **cum vor fi soluționate** cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie **de o procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO.**

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție:

D.3. În viziunea autorului sesizării datorită omisiunilor de reglementare a unei proceduri clare, garantate și previzibile, pe înțeles național, ca și excepție de la normă specială alin. (1) art. 336 ale Codului de procedură penală, privind posibilitatea întocmirii de către grefier a procesului verbal al ședinței de judecată în instanța de recurs, precum urmare a utilizării formulei generale la art. 35, alin. (2) art. 302 și alin. (8) art. 305 din Codul de procedură penală, dar și din cauza existenței unor contradicții evidente și imprevizibile între normele de drept menționate, la nivel național sa instituit o practică sistemică vicioasă în care desfășurarea ședinței de judecată în recurs, chiar și dacă este vorba de examinarea cererilor de recuzare, de examinarea recursurilor asupra încheierilor judecătorului de instrucție, din cele contestate în condițiile alin. (2) art. 302, fie alin. (8) art. 305, alin. (6) art. 313 din Codul de procedură penală, fie că se aplică **procedura specială a recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, de la art.311 și 312 sau cea generală, de la Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedură penală, inclusiv cind este vorba de procedura orală care are loc cu participarea părților care expun în dezbateri argumente noi decât cele invocate în recurs, care fac cereri orale și formulează obiectii împotriva acțiunilor președintelui ședinței, care pe de o parte necesită a fi consemnate obligatoriu și indiscutabil în procesul-verbal al ședinței de judecată, pe de alta, asupra lor instanța trebuie să se expună prin încheieri protocolare, inclusiv organizatorice, mai cu seamă de respingere a unor cereri ale părților, care la fel obligatoriu urmează a se include în procesul-verbal al ședinței de judecată, concomitent cu adoptarea lor, inclusiv în instanța de recurs, mai cu seamă în cazul în care examinarea cazului are loc cu participarea părților care expun în dezbateri argumente noi decât cele invocate în recurs, la care principiul procesului echitabil obliga instanța de recurs să dea un raspuns adecvat cu privire la admiterea sau respingerea lor, pentru ce este indispensabilă procedura legală expresă, fie măcar o referință coroborată de blachetă, ceea ce nu avem la moment anume din cauza existenței unor contradicții evidente și imprevizibile între normele de drept menționate.**

D.3.1. Ca urmare incertitudinea juridică provocată de aceste omisiuni și imprevizibilități ale normelor procesuale contestate, la nivel național sa instituit o practică sistemică vicioasă în care desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal întocmit de grefier **DOAR la judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel, însă nu și în cazul recursului, inclusiv în cazul în care în instanța de recurs se examinează cereri de recuzare față de judecători, deși examinarea**

este orală și prin definiție, la ea participă părțile procesului care expun cereri orale, ce de principiu pot fi soluționate și ca atare se soluționează formal prin anumite încheieri, însă care rămân a fi doar vociferate, dar nu consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, indiferent de chestiunea procesuală, mai grav și de respingere a cererilor părților, fără a da o explicație scrisă elementară, pasibilă de o evidență, ne mai vorbind de instituirea orală a unor restricții a libertăților procesuale, inclusiv ca și în speță, că contrar prevederilor alin. (2) art. 18, art. 316 Cod procedura penală, instanța de recurs printr-o astfel de încheiere nu doar NEmotivată, dar și ne scrisă, a limitat dreptul general, garantat și prezumat al Băncii Comerciale „Victoriabank” S.A., la o ședință de judecată publică, pe parcursul întregului proces în instanța de recurs, desi nu exista nici un temei faptic și nici legal în acest sens, fapt care denotă că controlul judiciar în recurs este unul mai mult iluzoriu, theoretic și formal, ceea ce, ab inițio, face imposibilă aplicarea garanțiilor procesuale, menite să asigure dreptul la un proces echitabil contra abuzului de la articolele 4, 20 și 26 din Constituția Republicii Moldova, art. 342 Cod procedură penală, că față de toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei instanța se pronunță și le soluționează prin încheiere, firesc scrisă, care poate fi, fie că sub formă de documente aparte și se semnează, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată, fie că se include, în scris, în procesul-verbal al ședinței de judecată, în caz contrar dacă aceste reguli elementare nu se aplică, atunci care poate fi miza unui proces echitabil la general, fapt care și generează tendința instanțelor naționale de a omite a se pronunța motivat față de cerințele părților în proces, situații constatate în majoritatea cazurilor condamnate a Republicii Moldova de către Curtea Europeană.

D.3.1. În aceste condiții este firesc că situația stupidă este o încălcare și a prevederilor art. 23 din Constituția Republicii Moldova în coroborare cu drepturile garantate de articolele 4, 20 și 26 din Constituție, care ca consecință în practica judiciară sistemică, instituie restricții în dreptul la un proces echitabil, ne prevazute de lege și neproportionale, ceea ce afectează și prevederile art. 54 din Constituție.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție:

E.4. Este important a evidenția că problema vizată, privind neîntocmitrea procesului verbal al ședinței de judecată în toate cazurile de contestare și de examinare a recursurilor oricărei părți a procesului față de Încheierile judecătorului de instrucție emise pentru toate măsurile procesuale de constrângere autorizate în ordinea art. 302 Cod procedură penală este una sistemică și nu ține de interpretări izolate, vădit eronate a conținutului normativ al textului (normelor contestate-n.m.), și nu se poate referi la domeniul controlului judecătoresc, deopotrivă, în virtutea constatărilor Curții Constituționale din § 28 a Deciziei nr. 91 din 27 iulie 2018 în dosarul nr. 107g/2018, Curtea fiind sesizată cu privire la existența unei practici ... de interpretare și aplicare a legii de natură a încălca exigențele Constituției..., astfel fac obiectul controlului de constituționalitate, așa cum Curtea a reținut în jurisprudența sa că, potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din Constituție..., în speță nu este un caz în care, legislația în vigoare oferă alte remedii procesuale..., efective, fiind o situație în care intervenția Curții Constituționale a Republicii Moldova, în mod evident, nu ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești... (DCC nr. 75 din 27 iulie 2017, §§ 23-24).

E.4.1. Cel puțin în mai mult de zece cazuri, aflate pe rolul Curții de apel Chisinau, de contestare a Încheierilor judecătorului de instrucție emise pentru toate măsurile procesuale de constrângere autorizate în ordinea art. 302 Cod procedură penală în care este vizată Banca Comercială „Victoriabank” S.A., grefierii nu-și onorează atribuția de a consemna această procedură în procesul-verbal, întocmite în condițiile prevăzute la art. 336, ceea cedenotă că omisiunea este una sistemică și nu ține de interpretări izolate, vădit eronate a conținutului normativ al textului (normelor contestate-n.m.).

E.4.2. Cu privire la ipoteza că aceste omisiuni legislative provoacă situația sistemică că controlul judiciar în recurs este unul mai mult iluzoriu, theoretic și formal, amintim că Curtea Europeană în practica sa constantă, inclusiv expusă în cauza Prince Hans-Adam II de Liechtenstein vs Allemagne din 12 iulie 2001, a menționat, că statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în art. 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil, impunându-se statelor o obligație de rezultat: adoptarea în ordinea juridică internă a măsurilor corespunzătoare și a mijloacelor necesare realizării acestei obligații, ceea ce deopotrivă, cu desavîrsire nu acorda normele contestate, care nu conțin nici la un nivel minim careva garanții contra abuzului sistemic,

inclusiv cu privire la obligația pozitivă a instanței de recurs de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 §1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*), aceasta pentru că **CtEDO în practica sa constantă a menționat că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor, întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective** (*Artico împotriva Italiei*), **acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată.**

E.4.3. Referitor la încălcarea dreptului la apărare și proces echitabil amintim că Curtea Europeană obligă judecătorii să-și motiveze deciziile, fără argumente "stereotipe, abstracte, precum și contradictorii", mai cu seamă argumente care nu sunt scrise și astfel ca urmare, nici nu pot fi contestate la Curtea Europeană, or conform jurisprudenței constante, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (*cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999*), or conform jurisprudenței CEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și oferă posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (*Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85.*) în afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia. (*Hirvisaari v. Finlanda, § 30 (2001)*).

E.4.4. În aceeași ordine de idei LEGEA fiind și o garanție contra abuzului, este explicită și cere un control judiciar într-o manieră concretă și efectivă, nu teoretică și iluzorie, ca și în speță, or prin definiție și conceptual controlul judiciar sau dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenție trebuie să fie, nu teoretic, iluzoriu și formal, ci practic, efectiv și benefic petiționarului ca și titular de drept. (a se vedea § 42 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 6 din 19 iunie 2019 în dosarul nr. 8g/2019). Aceasta și pentru că Republica Moldova și-a onorat obligația pozitivă a Înaltei Părți contractante, scopul a astfel de investigație, implicit în formă de control judiciar, este asigurarea aplicării efective a legislației naționale, menite să asigure respectarea drepturilor omului, conceptual și logic, controlului judiciar, fiind o obligație pozitivă a Statului, se realizează mai mult din oficiu de către judecătorul de instrucție, acesta având rol de controlor pro activ, capabil să identifice, să prevină și să lichideze abuzurile acuzării, dar nu să autorizeze tot cu ce vine procurorul, or în virtutea constatărilor Curții Constituționale din Decizia nr. 54 din 13 aprilie 2021 în dosarul nr. 20g/2021, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 279/1 alin. (2) din Codul de procedură penală (*disjungerea cauzelor penale*), anume judecătorului de instrucție (apoi și instanței de recurs-n.m.) îi revine sarcina de a cenzura orice pretins abuz al organului de urmărire penală, fiind evident și faptul că în virtutea alineatelor (2) și (6) art. 305 Cod procedură penală, actele de dispoziție ale judecătorului de instrucție trebuiau să fie emis cu citarea părții apărării și aici nici o scuză nu poate fi admisă, pentru că potrivit § 37 a Deciziei nr. 66 din 18 mai 2021 în dosarul nr. 135g/2020, privind controlul constituționalității unor dispoziții din Codul penal și din Codul de procedură penală (*confidențialitatea urmăririi penale*), Curtea Constituțională a menționat că textul „nu pot fi date publicității” din dispoziția articolului 212 alin. (1) din Cod, se referă la relația dintre organul de urmărire penală și persoanele și instituțiile care se interesează de mersul anchetei (e.g. mass-media, organizațiile nonguvernamentale etc.) și nu se referă la părți sau la alte persoane participante la procesul penal..

E.4.5. Cu alte cuvinte, în speță controlul judiciar, în ordinea art. 41, alineatele (2) și (3) art. 300 Cod procedură penală, apoi și controlul instanței de recurs trebuie să se exercite, nu limitat, doar asupra propriu a "autorizării,, măsurii solicitate, dar și asupra temeiniciei actelor procesuale adoptate de partea acuzării, doar după examinarea tuturor materialelor cauzei penale și verificarea pro activă și din oficiu a legalității pentru a asigura obligația pozitivă a Înaltei Părți, Republica Moldova, de a cerceta efectiv oricare posibilă încălcare a dreptului sau libertății definite în titlul I al Convenției (vezi, *mutatis mutandis, Kaya v. Turkey, Hotărârea din 19 februarie 1999*), în caz contrar, dreptul de acces efectiv la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, se rezuma doar la simpla posibilitate de a te adresa unei instante judecătorești, de a formula o cale de atac, însă nu și de a primi o soluție, adecvată și motivată, cel puțin

pentru că apriori nu este atinsă și realizată indatorirea judecatorului de face tot ceea ce este legalmente, este cu putinta pentru a asigura aflarea adevarului in cauza respectiva si a pronunta o solutie cu adevarat legala si ehitabila asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

E.4.6. Altfel spus, atunci cand, indatorirea de a indeplini actul de justitie, este incalcata, vorbim despre *denegarea de justitie*, care, se refera strict la faptul ca „Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă”, or, faptul că instanța de recurs nici măcar nu consemnează activitatea sa într-un proces verbal scris, de la sine denotă că cu desăvârșire și sistemic se ignoră imperativele menționate, inclusiv dreptul la acces la justitie, la general și la concret, de a participa efectiv la ședința de judecată, garantat de alineatele (2) și (6) art. 305 Cod procedură penală etc, în consecință, se limitează în a găsi „*motive*” pentru a se admite orbste și necondiționat demersurile procurorilor, fără a pătrunde in estența lor, așa cum formal este specificat și în Încheierea contestată, prin inversarea mai multor prezumții și atitudini *formale și teoretice*, în care nu se respectă nici o formalitate, care ar fi servit la emiterea actelor contestate și ca urmare se observa formalitatea absolută și sistemică a așa zisului *control judiciar* la faza urmărire penală din Republica Moldova, fapte constatate de către CtEDO și în cauza *Sochichiu c. Moldovei* (cererea nr. 28698/09, hotărârea din 15 mai 2012), privind... *lipsa mijloacelor de exercitare a controlului efectiv de către instanțele de judecată asupra organelor de investigație... și că de această dată, Curtea nu este pregătită să facă o constatare în privința eficienței sistemului stabilit de autoritățile moldovenești de reacționare la pretențiile persoanelor interesate..., cu toate acestea, poziția Curții poate fi revizuită în viitor.*”

E.4.7. De altfel, evidențiem că lipsa unor pîrgii contra abuzului procurorului și omisiunile sistemice ale judecătorilor de instructie, apoi formalitățile admise în recurs, cel puțin fără un proces verbal al ședinței, a lăsat idea ”*controlului judiciar*” la etapa *teoretizării și formalismului declarării acestor drepturi, doar „pe hartie”*... fiind *imprevizibilă* aplicarea uniformă a *puterii discreționare a autorităților în acest domeniu, fără a ține cont de scopul legitim urmărit, astfel nu se oferă persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului* (*Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52*), și aceasta indiferent de faptul că legislația națională totuși *indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice*, problema fiind în *controlul judiciar*, care fiind iluzoriu, *nu asigura persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)*”.

E.4.8. În speță în condițiile în care instanțele de recurs, cel puțin nici măcar nu consemnează în procesul-verbal desfășurarea ședinței de judecată, ne mai vorbind de obligația de a documenta cele mai importante acte procedurale emise, mai cu seamă încheierile protocolare și tezele părților în dezbateri, de la sine încalcă grav drepturile și libertățile consfințite în Convenție, inclusiv pentru că nu exista o elementară motivare coerentă că *imixtiunea autorizată în lumina cauzei în ansamblul său nu este „proporțională scopului legitim urmărit”*, or în speță nici nu este specificat la concret care ar fi scopul vizat, și dacă argumentele prezentate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt ”*relevante și suficiente*” (cauza *Lindon, Otchakovsky-Laurens și July c. Franța, Cererea nr. 21279/02, § 45 in fine*), or, principiul procesului echitabil reclamează că hotărârea trebuie să fie motivată, *justificabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acesteia*, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza *Kaufman vs. Belgia, 1986*). Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, inclusiv cele protocolare, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre, inclusiv în încheierile protocolare.

E.4.9. Revenind la dreptul la *ședință publică* acesta fiind o *virtute a procesului echitabil* încât problema vizată nu mai ține de *libertatea discreționară nelimitată și necontrolabilă a părții acuzării și nici a instanței de judecată, ședința publică fiind de drept, obligatorie și nu facultativă*, ne fiind lăsată la *aprecierea instanței, este o garanție legală împotriva abuzurilor*, după cum Curtea Europeană permanent reaminteste în jurisprudenta sa constantă, că ”*prevăzut de lege*” înseamnă *nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă (a se vedea Hotărârea Amann împotriva Elvetiei mai sus citată, alin. 50)*, să conțină *reglementare clară cu privire la modalitatea de asigurare a unui drept*, or referitor la cerința previzibilității legii, o normă este ”*previzibilă*” numai atunci când este redactată cu *suficientă precizie, în asa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultantă de specialitate - să își corecteze conduit, și aceasta pentru că dreptul intern trebuie să ofere o anume protecție împotriva încălcărilor arbitrare ale drepturilor garantate de paragraful 1 (...). Or, pericolul*

arbitrarului apare cu a deosebită evidență atunci când o autoritate își exercită în secret (discret, din oficiu-n.m.) *atribuțiile*, care... nu poate fi cenzurată de persoana vizată sau de public... când activitatea discretă, din oficiu, nu este controlată eficient, inclusiv de către o instanță obiectivă, lipsă fiind orice procedura de control, care ar trebui să respecte cât se poate de fidel valorile unei societăți democratice, în special principiul preeminenței dreptului, la care se referă în mod expres preambulul Convenției. Aceasta înseamnă că orice ingerință a executivului (procurorului-n.m.) în exercitarea drepturilor unei persoane va fi supusă unui control eficient, asigurat - cel puțin și în ultimă instanță de către puterea judecătorească, care ar trebui să ofere cele mai largi garanții de independență, imparțialitate și procedură (Hotărârea Klass și alții împotriva Germaniei mai sus citată, pag. 25-26, alin. 55). Respectiv, legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice (inclusiv "dreptul" acordat instanței, de a nu întocmi procesul verbal al ședinței, de a dispune ședințe închise-n.m.) și nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)".

E.5. Toate acestea datorită neclarității și imprevizibilității sau nereusitei expunerii textuale a normelor contestate, care permit aplicarea lor cu totul în alt sens și modalitate, ceea ce denotă că legea nu îndeplinește *exigența previzibilității*, ea nu precizează cu suficientă claritate *întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv*, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de *testul previzibilității*. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

E.5.1. În altă ordine de idei învederam că potrivit pct. 10 din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, *necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova, Guțu v. Moldova). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, § 66 (Guțu v. Moldova nr. 20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Halford v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p. 1017, § 49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice*, inclusiv obligația nu formală, ci cu garanții contra abuzului procurorului, de a prezenta în instanță, expres și clar, toate materialele cauzei penale, ca fiind *materialele corespunzătoare, pentru a asigura persoanelor (vizate-n.m.) nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, § 33)”,* respectiv concluzionăm că normele contestate nu indică cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, inclusive instanței de recurs, ca urmare, nu asigura persoanelor interesate, autorului sesizării *nivelul minim de protecție la care are dreptul în virtutea preeminenței dreptului într-o societate democratică*, din care considerente în viziunea noastră, această normă este contrară imperativelor art. 4, 20, 23 și 26, coraborat cu art. 54 din Constituție.

E.5.2. Aceiași concluzie rezultă și din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 6 din 19 martie 2019 (§§ 34-41), în care Înalta Curte a reținut... că *exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de *testul previzibilității*. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).*

E.5.3. În virtutea celor relatate, reiterăm că normele legale contestate și la general Codul de procedură penală, deoarece omit a reglementa o procedura *clara, garantată și previzibilă*, în care cazuri, se va aplica excepția de la normă specială alin. (1) art. 336 ale Codului de procedură penală, privind imperativul că procesului verbal al ședinței de judecată, se întocmire de către greșier DOAR la judecarea cauzei DOAR în primă instanță și în instanța de apel și nu înlătura colizia sau contradicția imprevizibilă a normelor de drept, în particular între dispozitia alin. (1) art. 336 și prevederile declarative și imprevizibile de la alin. (2) art. 302, care nu sunt în coroborare cu alin. (4) art. 312 din Codul de procedură penală, rezultă că sunt contrare standardelor internaționale privind importanța asigurării dreptului la apărare, în mod firesc, această parte trebuie să fie investită efectiv cu pârghii contra arbitrariului, expres și echivoc acordate prin legea de procedură clară și previzibilă, exigente pe care nu le conține norma legală contestată, fapt care denotă existența incertitudinii privind constituționalitatea acestei norme de procedură penală, sub aspectul articolelor 4, 20 și 23 și 26 din Constituție, fiind și o ingerință *neproporțională* în exercitarea mai multor drepturi și libertăți ale părții apărării, fără a se acorda compensări efective, rezultând că sunt contrare și art. 54 din Constituție.

E.5.4. De altfel, în viziunea noastră, la elaborarea și adoptarea normei legale vizate nu s-au respectat mai multe principii și norme de tehnică legislativă din cele ce urmează, fiind imposibil a le respecta și la aplicarea acestora, or norma vizată nu este coerentă, consecventă și echilibrată cu reglementările concurente, nu se subordonează consecutivității, stabilității și predictabilității, respectiv, fiind și declarativă, suferă de calitate, previzibilitate și claritate, la construcția ei fiind ignorate principiile vizate, tehnica legislativă, anumite reguli lingvistice și alte imperative, prevăzute de Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, inclusiv Legea de abrogare a acesteia, nr. 100 din 22-12-2017 cu privire la actele normative publicată la 12-01-2018 în Monitorul Oficial nr. 7-17 art. 34.

E.6. Autorul sesizării își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitarea pe toate prevederile legislative, convenționale și jurisprudențiale, naționale și internaționale citate, inclusiv pe **Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova, expuse în prevederile relevante ale:**

- Deciziei Curții Constituționale, nr. 18 din 09.02.2021:

„24. Totodată, ridicând excepția de neconstituționalitate, instanța de recurs nu a suspendat dezbaterile judiciare până la pronunțarea Curții Constituționale asupra sesizării privind excepția de neconstituționalitate, așa cum o impune articolul 7 alin. (32) din Codul de procedură penală, ci s-a pronunțat asupra recursului, admitând cererea procurorului (a se vedea supra § 11).

25. Curtea poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă situației autorului excepției. În această cauză, eventuala declarare a neconstituționalității prevederilor contestate nu-i poate servi autorului excepției, pentru că instanța de recurs i-a admis recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție”;

- Hotărâri nr. 14 din 27.05.2014 (§§ 78-84), în care, Înalta Curte a reținut că legea ... constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.

79. În Raportul Comisiei de la Veneția privind preeminența dreptului (adoptat la cea de-a 86-a sesiune plenară, 25-26 martie 2011) s-a stabilit: „47. Parlamentul nu poate deroga de la drepturile fundamentale adoptând texte ambigue de legi. Cetățenii trebuie să se bucure de o protecție juridică esențială în fața statului și instituțiilor sale.” 80. Curtea menționează că, potrivit articolului 23 din Constituție, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, făcând accesibile în acest sens toate legile.

84. Formulele generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii;

- Hotărâri nr. 13 din 15.05.2015 (§§ 105-109), în care Înalta Curte a reiterat:

„105. ... că articolul 23 alin. (2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod

adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară;

- Hotărârii Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 6 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 265 alin. (2) din Codul de procedură penală (contestarea refuzului organului de urmărire penală de a primi plângerea sau denunțul privind comiterea unei infracțiuni), (§§ 39-41), în care Înalta Curte a reținut:

34. ... că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

35. Exigența accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea fiind publicată în Monitorul Oficial.

36. La rândul ei, exigența previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88; Berardi și Mularoni v. San Marino, 10 ianuarie 2019, § 40).

37. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66; Seychell v. Malta, 28 august 2018, § 50-52).

38. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

39. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea.

40. În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.

41. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45);

- § 44 din Hotărârea Curții Constitutionale a Republicii Moldova, nr. 2 din 30 ianuarie 2018, în care Înalta Curte a reținut, că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile;

- Hotărîri nr. 7g din 23 februarie 2016, că procesul penal trebuie să fie guvernat de principii fundamentale, cum ar fi, „legalitatea, prezumția nevinovăției, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, garantarea libertății și siguranței persoanei, garantarea dreptului la apărare, dreptul la un proces echitabil, egalitatea părților în proces”, or în Hotăririle sale, Curtea Constituțională constant a reținut că în virtutera garanțiilor constituționale, cadrul legal național trebuie să fie compatibil cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene;

- Hotărîri nr.55 din 14 octombrie 1999, în care Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, cu valoare de principiu, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”;

-Hotărîri nr. 8 din 20.05.2013, în care Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării, și alte prevederi relevante din Jurisprudența Curții Constituționale.

F. Lista documentelor relevante:

F.7. La sesizare urmează a se anexa toate materialele procedurii de recurs, la fel să se solicite opinia Curtii de apel Chisinau din care cauză la examinarea recursurilor asupra încheierilor judecătorului de instrucție, din cele contestate în condițiile alin. (2) art. 302, fie alin. (8) art. 305, alin. (6) art. 313 din Codul de procedura penală, fie că se aplică **procedura specială a recursului împotriva hotărîrilor judecătorești** pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, de la art.311 și 312 sau cea generală, de la Capitolului IV (CĂILE ORDINARE DE ATAC), Secțiunea a 2-a, § 2, articolele 437-450 ale Codului de procedura penală, **inclusiv cind este vorba de procedura orală** care are loc cu participarea părților, oricum **nu se întocmește procesul-verbal al ședinței de judecată.**

G. Declarația și semnătura autorului sesizării:

G.8. Autorul sesizării declară pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund materialelor cauzei, convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,
AUTORUL SESIZĂRII:
Avocatul

Gheorghe MALIC

Dosarul nr.12r-50/21
1-20128875-02-12r-31032021

ÎNCHEIERE

7 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în componența:

Președintele de ședință

Bulhac Ion

Judecătorii

Morozan Ghenadie și Lîsîi Ghenadie

juducând în ședință judiciară închisă, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank” SA, în cadrul cauzei penale la recursul depus de avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank” SA împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15 martie 2021, privind autorizarea punerii sub sechestru a bunurilor, în cadrul cauzei penale nr.2020960061, Colegiul penal

A C O N S T A T A T :

1. La 31.03.2021, în Curtea de Apel Chișinău a parvenit spre examinare, în ordine de recurs, recursul declarat de avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank” SA împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15 martie 2021, privind autorizarea punerii sub sechestru a bunurilor.
2. În ședința de judecată din 19.07.2022, avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank” SA a depus sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.art.336 alin.(1), 302 alin.(2) și art. 305 alin. (8) Cod de procedură penală, precum și la general, omisiunea de a reglementa clar procedura de întocmire a procesului-verbal al ședinței de judecată la examinarea cauzei în ordine de recurs, considerând că aceste norme contravin prevederilor art.art.4, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.
3. Examinând materialele cauzei, în special a sesizării în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră necesar de a admite parțial sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din următoarele considerente.
4. Potrivit art.7 alin.(3) – (3³) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității

acestora. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă. Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

5. Relevante speței sunt și prevederile pct.83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

6. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său, prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții, și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

7. Pct.107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

8. Respectiv, verificând întrunirea în cererea înaintată de către partea recurentă în cadrul ședinței de judecată, a condițiilor invocate în art.7 Cod de procedură penală și în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.2 din 09.02.2016, Colegiul penal a ajuns la concluzia de a respinge cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată

de avocatul Malic Gheorghe, pe motiv că prevederile contestate nu urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar o normă supusă sesizării anterior a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

9. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor pentru soluționarea litigiului în instanțele de judecată. Astfel, excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale și poate fi ridicată doar în cadrul examinării unei cauze în instanța de judecată.

10. Prin urmare, norma contestată trebuie să fie aplicabilă la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată, iar în speță, reieșind din faptul că normele contestate art.art.336 alin.(1), 302 alin.(2) Cod de procedură penală nu sunt aplicabile la examinarea recursului privind verificarea legalității autorizării punerii sub sechestru a bunurilor, Colegiul penal consideră inadmisibilă o asemenea cerere înaintată de recurent (*decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale nr.10 din 19.01.2017*).

11. La caz, instanța de recurs mai atestă și lipsa unei argumentări a excepției de neconstituționalitate, or, simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument.

12. Trebuie de evidențiat că, în jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat.

13. Mai mult, Colegiul penal observă că art.302 alin.(2) Cod de procedură penală anterior a mai fost obiect de sesizare în fața Curții Constituționale, iar prin decizia nr.93 din 15.06.2021, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „se examinează în condițiile art.311 și 312” din articolul 302 alin.(2) din Codul de procedură penală.

14. Cu privire la prevederile art. 305 alin. (8) din Codul de procedură penală, instanța menționează că potrivit art. 342 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asigurătorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

15. Succesiv, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală, președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. Cererile sau demersurile formulate se soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.
16. Totodată, Colegiul Penal indică, că potrivit art.7 alin.(2) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.
17. Pct. 83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.
18. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
19. Pct. 107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.
20. În continuare, instanța de recurs, ținând cont de prevederile legale sus enunțate, menționează, că până în prezent o hotărâre a Curții Constituționale privind examinarea constituționalității prevederilor art. 305 alin. (8) din Codul de procedură penală, nu există, normele intabulate la art. 305 alin. (8) din Codul de procedură penală, vizează solicitările

din cererea de recurs declarată, verificarea temeiniciei acestor acte constituind obiectul de studiu al instanței de recurs, totodată, prezenta sesizare a fost înaintată de către avocatul Gheorghe Malic în interesele BC „Victoriabank” SA, care în speță deținea calitatea procesuală, de recurent, fiind participant al procesului, motivele au fost întemeiate pe prevederile art. art. 4, 20, 23, 26, și 54 din Constituția Republicii Moldova, obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, este o normă a unui act legislativ, respectiv, circumstanțele în speță denotă întrunirea cerinței pct. 3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, prin urmare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și verificarea constituționalității prevederilor art. 305 alin. (8) din Codul de procedură penală, urmează a fi admisă.

21. În conformitate cu art. art. 7, 342, 364 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

DISPUNE:

Admite parțial sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Gheorghe Malic în interesele BC „Victoriabank” SA, privind verificarea constituționalității prevederilor art. 305 alin. (8) din Codul de procedură penală, prin prisma prevederilor art. art. 4, 20, 23, 26, și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 305 alin. (8) din Codul de procedură penală, înaintată de către avocatul Gheorghe Malic în interesele BC „Victoriabank” SA, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Respinge cerința privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Malic Gheorghe în interesele BC „Victoriabank” SA, pentru verificarea constituționalității art. art. 336 alin. (1), 302 alin. (2) Cod de procedură penală, precum și la general, omisiunea de a reglementa clar procedura de întocmire a procesului-verbal al ședinței de judecată la examinarea cauzei în ordine de recurs.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președintele ședinței:

Judecătorii:

Bulhac Ion

Morozan Ghenadie

Lisii Ghenadie

